

Hoe blijvend is duurzaamheid?

De hele wereld lijkt inmiddels duurzaam. Van autofabrikanten tot energiemaatschappijen en van supermarkten tot financiële instellingen. De aandacht voor het duurzaamheidsthema is logisch. Er is een toenemende belangstelling vanuit verschillende stakeholders.

Neem bijvoorbeeld de reactie van VN secretaris-generaal Guterres op het recent gepubliceerde rapport van IPCC over de impact van klimaatverandering. Guterres noemde het rapport 'een atlas van menselijk lijden en een vernietigende aanklacht tegen falend klimaatleiderschap'. Volgens hem drijft ongecontroleerde CO₂-uitstoot de meest kwetsbaren van de wereld 'als een mars van kikkers' richting de vernietiging.

Voorgangers van het rapport hebben eerder al overheden in beweging gezet om na te denken over klimaatverandering zoals het klimaatakkoord dat gesloten is in Parijs in 2015. De gevolgen van klimaatverandering zijn mogelijk dermate desastreus dat De Nederlandsche Bank (DNB) heeft besloten om dit een speerpunt te maken in haar toezicht. Dat betekent dat DNB verwacht dat het financiële systeem geraakt kan worden door klimaatverandering. Overigens benoemt DNB ook schaarste aan water en grondstoffen en het verlies van biodiversiteit als grote risico's voor de Nederlandse financiële sector.

Drs. D. van der Putten AAG is Acting Chief Commercial Officer bij ACTIAM.

DNB staat hier niet alleen in. In de top 10 van grootste economische risico's volgens het World Economic Forum (WEF_The_Global_Risks_Report_2022.pdf (weforum.org)) staat maar liefst acht keer een milieu- en sociaalgerelateerd onderwerp. Grofweg dezelfde thema's als waar DNB naar kijkt, aangevuld met de gevolgen op de mensheid zoals klimaatvluchtelingen of de gevolgen van extreem weer. Denk daarbij aan de vaker voorkomende bosbranden, en dichter bij huis de overstromingen als gevolg van hevige regenval. Onderzoek toont aan dat er een duidelijk verband is met klimaatverandering en dat dit in de toekomst tot negen keer zo vaak kan voorkomen.

VERANTWOORDELIJKE PENSIOENFONDSEN INVESTEREN NIET MEER IN FOSSIELE BRANDSTOFFEN

De duurzaamheidsonderwerpen zijn in toenemende mate onderdeel van het maatschappelijke debat. Van pensioenfondsen wordt steeds vaker verwacht dat zij hun verantwoording nemen om bij te dragen aan een leefbare wereld en bijvoorbeeld niet meer in fossiele brandstoffen investeren. Hetzelfde geldt voor verzekeraars. Want hoe kun je premies verhogen die rekening houden met de te verwachten klimaat-schade en tegelijk deze premies investeren in activiteiten die bijdragen aan klimaatverandering?

Een toenemende vraag naar duurzaamheid vanuit de consument en toezichthouder. Het is niet zo verwonderlijk dat de financiële sector zich op het thema heeft geworpen. Tegelijk is er een worsteling met hoe het thema in te vullen. Want wat is de juiste definitie van duurzaam? Mag je dan investeren in tabak? Wetende dat dit grote negatieve gevolgen heeft voor gezondheid van mensen en dat de industrie kinderen misleidt en verslaafd maakt in Azië om zo toekomstige inkomens zeker te stellen. Of in wapens? Bestemd om jezelf te verdedigen wanneer een ander land onaangekondigd binnenvaalt. Deze discussie laait weer op gegeven de situatie in Oekraïne. In combinatie met de hogere verwachte uitgaven die zijn aangekondigd door overheden. En wanneer is er sprake van greenwashing? Partijen die zich beter voordoen dan ze in werkelijkheid zijn. In 2018 is er een artikel gepubliceerd door Citywire. Zij onderzochten de naamsverandering van beleggingsfondsen in een half jaar tijd. In totaal wijzigden 48 fondsen hun naam waarbij ze 'sustainable' of 'ESG' toevoegden aan hun naam.

Tegelijk bleef de onderliggende beleggingsportefeuille inhoudelijk ongewijzigd.

In Nederland kennen we een aantal benchmarks die tot doel hebben om de mate van duurzaamheid van financiële instellingen te meten. De meest bekende zijn VBDO en Eerlijke geldwijzer (EGW). Beide hebben als doelstelling de sector te verduurzamen. Daarbij is het uitgeven van een benchmark (een vergelijking tussen sectorgenoten op het gebied van duurzaamheid) een van de manieren om verduurzaming te stimuleren.

Waarbij VBDO zich richt op 4 pijlers (governance, policy, implementation, accountability), richt EGW zich op duurzaamheidsthema's (9 in totaal), risicosectoren (4) en transparantie (1). Bij de VBDO is de eindscore tussen 0 en 5, bij EGW tussen 1 en 10.

WAT IS DUURZAAMHEID EN HOE MEET JE HET?

Stichting pensioenfondsen ABP scoort volgens de methodiek van VBDO een 4 en volgens EGW gemiddeld 4,3. Pensioenfondsen zorg en Welzijn (PFZW) volgens VBDO 3,4 en volgens EGW een 3,9. Met daarbij dus het verschil in de schaling! ABP behaalt op de 14 EWG thema's 4 keer een voldoende en PFZW 3 maal. Na het bestuderen van deze onafhankelijke benchmarks en hun uitkomsten blijft de vraag of deze pensioenfondsen 'duurzaam' zijn of niet. En kun je dit uitdrukken in één cijfer? Net als we doen bij economische groei en GDP?

Om het nog een stap verder te brengen, VBDO wil zogenoemde *real world impact* stimuleren. Oftewel wat is de bijdrage of inzet met betrekking tot verandering in de reële wereld of economie. Vanuit dat perspectief is het de vraag of de verkoop van fossiele brandstoffen door ABP bijdraagt aan deze impact of met name gevolgen heeft voor de beleggingsportefeuille. PFZW blijft beleggen in fossiele brandstoffen op voorwaarde dat zij voldoen aan het klimaatakkoord van Parijs. Daarmee stimuleren ze de transitie. Wat is duurzaamheid en hoe meet je het?

Op Europees niveau is er eveneens een initiatief om uniform de mate van duurzaamheid te meten, de EU Taxonomy Regulation, onderdeel van het bredere EU Sustainable Finance Plan. De EU Taxonomy Regulation is een classificatie tool om te bepalen of een economische activiteit 'groen' is en blijft. Dat helpt beleggers, bedrijven en beleidsmakers om beter geïnformeerde beslissingen te nemen door méér kennis van activiteiten die naar verwachting een substantiële bijdrage leveren aan het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen en daardoor meehelpen aan de overgang naar een duurzamere economie.

In totaal zijn er zes doelen gesteld: het tegengaan van klimaatverandering; het aanpassen aan klimaatverandering; beschikbaarheid van water; circulaire economie; preventie en controle op vervuiling; biodiversiteit en ecosystemen.

Economische activiteiten die in aanmerking komen voor screening op deze doelstellingen worden omschreven in de Technical Screening Criteria en worden beoordeeld aan de hand van drie uitgangspunten. Om het predicaat duurzaam te krijgen, moet een activiteit:

- **Substantieel bijdragen** aan ten minste een van de zes milieudoelen die hierboven zijn genoemd.
- **Geen significante schade** toebrengen aan een van de andere milieudoelen (het 'do no significant harm' criteria).
- **Voldoen aan minimum borging** om te voorkomen dat maatschappelijke stakeholders een negatieve impact ondervinden.

De grootste discussie bij de implementatie gaat over de vraag of gas en kernenergie als duurzaam of groen te classificeren zijn. Dat ze een rol te spelen hebben in de transitie dat is duidelijk, maar zijn ze lange termijn houdbaar?

Een tweede belangrijke pijler onder de EU Sustainable Finance Strategy is de SFDR (sustainable finance disclosure regulation). De meest bekende impact is de classificering van beleggingen in de categorieën 6, 8 of 9. Op basis van een self-assessment mogen beleggingsfondsen en -instellingen aangeven hoe duurzaam bijvoorbeeld het beleggingsfonds is. Waarbij 6 staat voor geen duurzaamheid en 9 voor zeer duurzaam. De exacte grenzen tussen met name 8 en 9 zijn op verschillende manieren uit te leggen (zie ook de hiervoor genoemde Technical Screening Criteria). Want wat is bijvoorbeeld 'no significant harm'? Mag ik wel één kind aanzetten tot kinderarbeid?

De wens naar verslaggeving gaat verder. Zo moet er conform NFRD (of CSDR) gerapporteerd worden over de zogenoemde 'eligibility' van portefeuilles. Oftewel in hoeverre wordt er bijgedragen aan de duurzame doelstellingen. De doelstelling was om dit per onderneming in portefeuille op activiteitsniveau aan te geven. Bij het ontbreken van de juiste data en überhaupt een idee over hoe dit aan te vliegen, houden accounts, toezichthouders en financiële instellingen elkaar bezig. De lijst van nieuwe rapportageverplichtingen lijkt oneindig. Met daarbij de grote vraag wat het daadwerkelijk oplevert naast de regeldruk.

De aandacht voor duurzaamheid is nodig. Zowel voor de maatschappij als voor stabiliteit van de financiële sector. Dat overheden en toezichthouders zich hier opwerpen als drijvende kracht is zowel positief als noodzakelijk. In de manier waarop het wordt uitgerold is veel te winnen. Het is momenteel te vrijblijvend (self assessment) met de mogelijkheid voor greenwashing. Tegelijk wordt er op de uitkomsten wel geacteerd, wat betekent dat de markt in beweging is. Nu nog een beetje bijsturing voor de juiste richting. ■

Geïnteresseerd in een actuariële carrière?

Ga naar de website van het Actuarieel Instituut voor onze opleidingen, bijvoorbeeld:

- Actuarieel Rekenen
- Post bachelor Actuarieel analist
- EMAS (& premaster)

www.ag-ai.nl/opleidingsaanbod